

SOLAPUR UNIVERSITY, SOLAPUR

NAAC Accredited-2015
'B' Grade (CGPA 2.62)

CBCS Pattern Syllabus for B.A. III History

Name of the Faculty - Humanities

Syllabus - History

Name of the Course - B.A. III

With effect from - June 2018

B.A. III Semester-V

History Paper No – VII

History of Ancient India (Pre-Historic Age to 650 A.D.)

CBCS Pattern Syllabus (w.e.f. June 2018)

Credits –Theory 04

Total Lectures 60

Unit – I Sources of Ancient Indian History. 15

- A) Archaeological Sources.
- B) Literary Sources
- C) Importance of Sources.

Unit – II Pre-Historic Age 14

- A) Paleolithic.
- B) Mesolithic.
- C) Neolithic.

Unit – III Indus Valley Civilization 16

- A) Discovery and Town Planning.
- B) Social, Religious and Economic Conditions.
- C) Decline of Indus Civilization.

Unit – IV Vedic Period 14

- A) Origin of Aryans.
- B) Political Condition.
- C) Social and Religious Condition

List of Reference Books

- १) गायधनी, राहुलकर : प्राचीन भारताचा सांस्कृतीक इतिहास.
- २) देव शां. भा. देव : पुरातत्व विद्या.
- ३) जोशी तर्कतीर्थ लक्ष्मणशास्त्री : वैदिक संस्कृतीचा विकास.
- ४) झा डी. एन., श्रीमाळी : प्राचीन भारताचा इतिहास.
- ५) थापर रोमीला , : प्राचीन भारताचा इतिहास.
- ६) भिडे गजानन : प्राचीन भारत.
- ७) ढवळीकर, गायकवाड, देगलूरकर, प्राचीन भारतीय इतिहास व संस्कृती.
- ८) भिडे, पाटील : प्राचीन भारताचा इतिहास.
- ९) माटे म. श्री. : प्राचीन भारतीय कला.
- १०) वर्णेकर श्रीधर भास्कर : भारतीय धर्म व तत्त्वज्ञान.
- ११) गोसावी र. रा. : पाच भक्तियोग.
- १२) भिडे गजानन : प्राचीन भारतीय राजकीय व सांस्कृतिक इतिहास.
- १३) भिडे गजानन : प्राचीन भारतीय संस्थांचा इतिहास.
- १४) जोशी तर्कतीर्थ लक्ष्मणशास्त्री (संपा.) : मराठी विश्वकोश (संबंधित खंड).
- १५) महादेवशास्त्री जोशी (संपा.) : भारतीय संस्कृती कोश (संबंधित खंड).
- १६) शहा सुमतीबाई (संपा.) : पूर्णाधर्य (जैन ज्ञानकोश).
- १७) Mahajan V. D. : Ancient India.
- १८) Mujumdar R. C. : Ancient India.
- १९) Tripathi R.S.: History of Ancient India.
- २०) Altekar A. S.: State and Government in Ancient India.
- २१) Possehl G. L. : (ed.) Ancient City of the Indus.
- २२) Sankalia H. D. : Pre-history and proto-history of india and pakistan.
- २३) Kosambi D. D. : An Introduction to the Study of Indian History.

B.A. III Semester-VI

History Paper No – XII

History of Ancient India (Pre-Historic Age to 650 A.D.)

CBCS Pattern Syllabus (w.e.f. June 2018)

Credits –Theory 04

Total Lectures 60

Unit – I	India During 6th B.C.	16
	A) Rise of Magadha Empire and sixteen Mahajanpadas B) Jainism : life and Work of Vardhaman Mahavir C) Buddhism : Life and Work of Gutam Buddha	
Unit – II	Mauryan Empire	15
	A) Contribution of Chandragupta Maurya B) Ashoka and his Dhamma C) Mauaryan Administration	
Unit – III	Age of the Satvahanas and Guptas	15
	A) Rise and Expansion of Satvahanas B) Rise and Expansion of Guptas C) Social, Economic and cultural condition of Gupta Period	
Unit – IV	Vardhan Dynasty and Vakataka Empire	14
	A) Rise of vardhan Dynasty B) Contribution of Harshavardhan C) Contribution of vakataka	

List of Reference Books

- १) गायधनी, राहुलकर : प्राचीन भारताचा सांस्कृतीक इतिहास.
- २) देव शां. भा. देव : पुरातत्व विद्या.
- ३) जोशी तर्कतीर्थ लक्ष्मणशास्त्री : वैदिक संस्कृतीचा विकास.
- ४) झा डी. एन., श्रीमाळी : प्राचीन भारताचा इतिहास.
- ५) थापर रोमीला , : प्राचीन भारताचा इतिहास.
- ६) भिडे गजानन : प्राचीन भारत.
- ७) ढवळीकर, गायकवाड, देगलूरकर, प्राचीन भारतीय इतिहास व संस्कृती.
- ८) भिडे, पाटील : प्राचीन भारताचा इतिहास.
- ९) माटे म. श्री. : प्राचीन भारतीय कला.
- १०) वर्णेकर श्रीधर भास्कर : भारतीय धर्म व तत्वज्ञान.
- ११) गोसावी र. रा. : पाच भक्तियोग.
- १२) भिडे गजानन : प्राचीन भारतीय राजकीय व सांस्कृतिक इतिहास.
- १३) भिडे गजानन : प्राचीन भारतीय संस्थांचा इतिहास.
- १४) जोशी तर्कतीर्थ लक्ष्मणशास्त्री (संपा.) : मराठी विश्वकोश (संबंधित खंड).
- १५) महादेवशास्त्री जोशी (संपा.) : भारतीय संस्कृती कोश (संबंधित खंड).
- १६) शहा सुमतीबाई (संपा.) : पूर्णार्ध्य (जैन ज्ञानकोश.)
- १७) Mahajan V. D. : Ancient India.
- १८) Mujumdar R. C. : Ancient India.
- १९) Tripathi R.S. : History of Ancient India.
- २०) Altekar A. S.: State and Government in Ancient India.
- २१) Possehl G. L. : (ed.) Ancient City of the Indus.
- २२) Sankalia H. D. : Pre-history and proto-history of india and pakistan.
- २३) Kosambi D. D. : An Introduction to the Study of Indian History.

B.A. III Semester-V

History Paper No – VIII

History of Mughal India (1526A.D.-1707A.D.)

CBCS Pattern Syllabus (w.e.f. June 2018)

Credits –Theory 04

Total Lectures 60

Unit-I Sources of Mughal India

14

- A) Indian Sources
- B) Foregin Traval Accounts :Abul Fazal, Badayuni, Abdul Hamid Lahori

Unit-II Babar

14

- A) Early Life
- B) Political Work:Panipat Battle,Khanwa Battle, Ghagra Battle

Unit-III Humayun and Shershaha

16

- A) Early Life and difficulties Of Humayun
- B) Early Life Of Shershaha
- C) Humayun and Shershah Conflict

Unit-IV Akbar

16

- A) Early Life Of Akbar
- B) Rajput Policy of Akbar
- C) Religious Policy of Akbar

List of Reference Books:-

- १) Mujumdar R.C. : The History and Culture of Indian people Vol.III
- २) Richards J.F. (ed) : The Mughal Empire Power, Administration & in Mughal India (The Imperial Momentary System of Mughal India)
- ३) Sharma R.S. : The Religious Policy of the Mughal Emperor
- ४) Habib Irfan : Akbar and His India
- ५) Choudhary M.I. : The State and Religion In Mughal India
- ६) Sarkar J. : A Short History of Aurangzeb
- ७) Lane poole : Aurangzeb
- ८) Moreland W.H. : From Akbar to Aurangzeb
- ९) चौबळ ज.श्री.(अनु.) : असे होते मोगल
- १०) दिवेकर ह.रा. (अनु.) : बाबराची स्मृतीचित्रे, साहित्य अकादमी नवी दिल्ली, १९९६
- ११) आठवले सदाशिव: दाराशिकोह ,शिवाजीव शिवयुग
- १२) ढवळे व बारगळ : मध्ययुगीन भारत (इ.स. १२०६ ते १७६१)
- १३) पगडी सेतु माधवराव : भारतीय मुसलमान शोध व बोध
- १४) महाजन व्ही. डी. : मध्यकालीन भारत (इ.स. १००० ते १७६१)
- १५) कोलारकर शं.गो. : मध्ययुगीन भारत
- १६) पगडी सेतु माधवराव : मोगल- मराठे संबंध, औरंगजेब दरबाराची बातमीपत्रे खंड -३

B.A.III Semester-V

History Paper No – XIII

History of Mughal India (1526A.D.-1707A.D.)

CBCS Pattern Syllabus (w.e.f. June 2018)

Credits –Theory 04

Total Lectures 60

Unit -I Jahangir and Shahajahan

16

- A) Jahangir
- B) Shahajahan Era- Golden age of Mughal Empire
- C) War of Succession

Unit-II Aurangzeb

15

- A) Early Life of Aurangzeb
- B) Northern and Deccan policy of Aurnagzeb
- C) Decline of Mughal Empire

Unit-III Administrative System of Mughal Empire

15

- A) Administrative System of Shershaha
- B) Administrative System of Akbar

Unit-IV Architecture in Mughal Period

14

- A) Period of Babar, Humayun,shershaha
- B) Period of Akbar, Jahangir
- C) Period of Shahajahan, Aurangzeb

List of Reference Books:-

1. Qureihi I.H. : The Administration of the Mughal Empire
2. Asher C.B. : Architecture of Mughal India
3. The History and culture of Indian people VoI. III The Mughal Empire
4. Srivastava A.L. : Akbar the Great The Mughal Empire
5. Tripathi R.P. : Some Aspects of Mughal Administration Rise & fall of Mughal Empire
6. Siddiqui Noman Ahmed : Land Revenue administration under Mughals
7. Mate M.S. : Marathas Architecture
8. Chitnis K.N. : Socio – Economics Aspects of Medieval India
9. काटे पी.व्ही. : मध्ययुगीन भारताचा इतिहास
10. बिराजदार टी.के. : मोगलकालीन भारत
11. गाठाळ एस.एस. : भारताचा इतिहास
12. केशट्टीवार : मध्ययुगीन भारत
13. गायकवाड, सरदेसाई, थोरात, हनमाने : मराठेकालीन संस्था व विचार
14. सक्सेना आर.के. : मुघल शासनप्रणाली
15. गायकवाड, थोरात : मोगलकालीन भारताचा इतिहास
16. चिटणीस कृ. ना. : मध्ययुगीन भारतीय संकल्पना व संस्था खंड १,२,३,४

B.A. III Semester-V

History Paper No – IX

Growth and Decline of the Maratha Power (1707 – 1818 A.D.)

CBCS Pattern Syllabus (w.e.f. June 2018)

Credits –Theory 04

Total Lectures 60

Unit – I Chhatrapati Shahu and Civil war

16

- A) Release of Shahu
- B) Conflict between Chhatrapati Shahu and Tarabai
- C) Work of Peshwa Balaji Vishwanath

Unit – II Peshwa Bajirao – I

15

- A) Southern Expansion
- B) Northern Expansion
- C) Relation with Portuguese and siddi

Unit – III Peshwa Balaji Bajirao (Nanasaheb)

14

- A) Southern Expansion
- B) Northern Expansion
- C) Relation with Bhosale and Angre

Unit – IV Third Battle of Panipat, 1761 A.D.

15

- A) Background and causes
- B) Course and defeat of the Marathas
- C) Effects

List of Reference Books

1. Dighe V.G.: Peshwa Bajirao -I and Maratha Expansion, Karnataka Pub., House, Bombay, 1944.
2. Grant Duff : History of the Marathas Vol - I, Oxford University Press, London, 1921.
3. Kishor Brij : Tarabai and Her Time, Asia Publishing House, Bombay, 1963.
4. Kulkarni A.R. : The Marathas, New Delhi, 1996.
5. Patil Shalini : Maharani Tarabai of Kolhapur, S. Chand and Company, New Delhi.
6. Sardesai G.S. : New History of Maratha's Vol. - I, II & III
7. Sarkar, Jadunath : Fall of Mughal Empire, Calcutta, 1949.
8. Sinha H.N. : Rise of the Peshwas, Vol. - I, Indian Press, Allahabad, 1931.
9. Srinivasan C.K. : Bajirao the First the Great Peshwa, Asia Publishing House, 1961.
१०. कुलकर्णी अ.रा., खरे ग.ह.(संपा) : मराठ्यांचा इतिहास खंड - २ व ३, कॉन्टिनेन्टल प्रकाशन, २०१०.
११. खोबरेकर वि.गो. : महाराष्ट्राचा इतिहास - मराठा कालखंड भाग - २, म.रा.सा सं. मं. मुंबई, २००६.
१२. देसाई स.शं. : मराठ्यांच्या इतिहासाची साधने, पोतुर्गीज दफ्तर, खंड - २, महाराष्ट्र राज्य साहित्य संशोधन मंडळ, मुंबई, १९७४.
१३. पगडी सेतुमाधवराव : हिंदवी स्वराज्य आणि मोगल, व्हिनस प्रकाशन, पुणे, १९६६.
१४. पवार आप्पासाहेब (संपा.) : ताराबाईकालीन कागदपत्रे, शिवाजी विद्यापीठ, कोल्हापूर.
१५. पवार जयसिंगराव : मराठी साम्राज्याचा उदय आणि अस्त, मेहता पब्लिशिंग, पुणे.
१६. पवार जयसिंगराव : महाराणी ताराबाई, शिवाजी विद्यापीठ प्रकाशन, कोल्हापूर.
१७. शेजवलकर टी.एस. : पानीपत १७६१, राजहंस प्रकाशन, पुणे.
१८. शेजवलकर टी.एस. : निजाम - पेशवे संबंध १८ वे शतक, पुणे विद्यापीठ, पुणे.
१९. सरदेसाई गो.स. : मराठी रियासत, खंड - ३ ते ८, पॉप्युलर प्रकाशन, मुंबई.
२०. सरदेसाई गो.स. : ब्रिटीश रियासत, खंड - १ व २ पॉप्युलर प्रकाशन, मुंबई.

B.A. III Semester-VI

History Paper No – XIV

Growth and Decline of the Maratha Power (1707 – 1818 A.D.)

CBCS Pattern Syllabus (w.e.f. June 2018)

Credits –Theory 04

Total Lectures 60

Unit – I Restoration of the Maratha Power 16

- A) Conflict between Madhavrao I and Raghunathrao
- B) Work of Peshwa Madhavrao – I
- C) Northern politics after Panipat war

Unit – II Period of Barbhai 14

- A) Assassination of Narayanrao and Barbhai council
- B) First Anglo – Maratha war
- C) Maratha – Mysore Relation and Battle of Kharda

Unit – III Decline of the Maratha power 16

- A) Peshwa Bajirao – II
- B) Second Anglo – Maratha war
- C) Third Anglo – Maratha war and causes of decline of the Maratha power

Unit – IV Administrative system during the Peshwa period 14

- A) Civil Administration
- B) Military system
- C) Judicial system

List of Reference Books

1. Grant Duff : History of the Marathas Vol – I, Oxford University Press, London, 1921.
2. Gune V.T. : Judicial system of the Marathas.
3. Kulkarni A.R. : The Marathas, Books and Books, New Delhi, 1996.
4. Patil Shalini : Maharani Tarabai of Kolhapur, S. Chand and Company, New Delhi.
5. Sardesai G.S. : New History of Maratha's Vol. – I, II & III, Munshiram Manoharlal Pvt.Ltd., New Delhi, 1986.
6. Sen Surendranath : Administrative system of the Marathas.
7. Sen Surendranath : Military system of the Marathas.
8. Sarkar Jadunath : Fall of Mughal Empire, Calcutta, 1949.
9. Sinha H.N. : Rise of the Peshwas, Vol. – I, Indian Press, Allahabad, 1931.
१०. कुलकर्णी अ.रा., खरे ग.ह.(संपा) : मराठ्यांचा इतिहास खंड - २ व ३, कॉन्टिनेन्टल प्रकाशन.
११. खोबरेकर वि.गो. : महाराष्ट्राचा इतिहास - मराठा कालखंड भाग - २, म. रा.सा. सं. मं. २००६.
१२. देसाई स.शं. : मराठ्यांच्या इतिहासाची साधने, पोर्तुगीज दफ्तर, खंड -२, म. रा.सा. सं. मं. १९७४.
१३. पगडी सेतुमाधवराव : हिंदवी स्वराज्य आणि मोगल, व्हिनस प्रकाशन, पुणे, १९६६.
१४. पवार जयसिंगराव : मराठी साम्राज्याचा उदय आणि अस्त, मेहता पब्लिशिंग, पुणे.
१५. शेजवलकर टी.एस. : निजाम -पेशवे संबंध १८ वे शतक, पुणे विद्यापीठ, पुणे.
१६. सरदेसाई गो.स. : मराठी रियासत, खंड -३ ते ८ पॉप्युलर प्रकाशन, मुंबई.
१७. सरदेसाई गो.स. : ब्रिटीश रियासत, खंड -१ व २ पॉप्युलर प्रकाशन, मुंबई.

B.A. III Semester-V

History Paper No – X

History of Modern World (1870 -2000 A.D.)

CBCS Pattern Syllabus (w.e.f. June 2018)

Credits –Theory 04

Total Lectures 60

Unit – I Bismark

14

- A) Life of Bismark
- B) Internal Policy
- C) External Policy

Unit – II New Imperialism

16

- A) Background of new Imperialism
- B) Meaning & causes of new Imperialism
- C) Imperialism in Africa

Unit –III First world war

16

- A) Causes & Course
- B) Effects
- C) Treaty of Versailles & League of Nations

Unit –IV Russian Revolution – 1917

14

- A) Causes
- B) Course
- C) Effects

List of Reference books :-

- 1) Marriot J. A. R. : A History of Europe.
- 2) Lipson : Europe in 19th and 20th Centuries.
- 3) Pannikar K. M. : Asia and Western Dominance.
- 4) Gooch G.P. : History of Modern Europe.
- 5) Ketelbey C.D. : History of Modern times.
- 6) Hazen H.G. : Modern Europe.
- 7) Wells H.G. : The Outline of History.
- ८) औतुरकर व पोतनीस : आधुनिक जगाचा इतिहास
- ९) शिरसीकर व.मं. : आधुनिक जगाचा इतिहास
- १०) कुलकर्णी व फडके : आधुनिक युरोपचा इतिहास
- ११) आठवले सदाशिव : अर्वाचीन युरोप.
- १२) गोरे ना.ग. : साम्राज्यशाही
- १३) गोरे ना.ग. : अमेरिकेचा इतिहास
- १४) कदम य.ना. : समकालीन आधुनिक जग
- १५) कदम य.ना. : विसाव्या शतकातील जगाचा इतिहास
- १६) गायकवाड, कदम, थोरात : आधुनिक जग भाग-१ व भाग -२
- १७) डॉ. वैद्य सुमन, : आधुनिक जग

B.A. III Semester-VI

History Paper No – XV

History of Modern World (1870 -2000 A.D.)

CBCS Pattern Syllabus (w.e.f. June 2018)

Credits –Theory 04

Total Lectures 60

Unit – I Rise of Dictatorship

15

- A) Germany
- B) Italy
- C) Turkastan

Unit – II Second World War

15

- A) Causes & Course
- B) Effects
- C) United Nations Organization

Unit –III Cold War

14

- A) Meaning
- B) Causes
- C) Effects

Unit –IV Globalization

16

- A) Meaning & Definition
- B) Effects on Human Rights
- C) Globalization & India

List of Reference books

- 1) Marriot J. A. R. : A History of Europe.
- 2) Lipson : Europe in 19th and 20th Centuries.
- 3) Pannikar K. M. : Asia and Western Dominance.
- 4) Gooch G.P. : History of Modern Europe.
- 5) Ketelbey C.D. : History of Modern times.
- 6) Hazen H.G. : Modern Europe.
- 7) Wells H.G. : The Outline of History.
- 8) Albrow M, & King E : Globalization, Knowledge & Society.
- 9) Bhagwati, J (2004) : In Defense of Globalization.
- 10) John Lewis Gaddis, : The cold War.
- 11) Odd Arne westad, : The cold war.
- 12) Odd Arne westad, : The Global cold war.
- 13) Robert Service, : The End of the Cold War.
- 14) ओतुरकर व पोतनीस : आधुनिक जगाचा इतिहास
- 15) शिरसीकर व.मं. : आधुनिक जगाचा इतिहास
- 16) कुलकर्णी व फडके, : आधुनिक युरोपचा इतिहास
- 17) आठवले सदाशिव : अर्वाचीन युरोप.
- 18) गोरे ना.ग. : साम्राज्यशाही
- 19) गोरे ना.ग. : अमेरिकेचा इतिहास
- 20) कदम य.ना. : समकालीन आधुनिक जग
- 21) कदम य.ना. : विसाव्या शतकातील जगाचा इतिहास
- 22) गायकवाड, कदम, थोरात, : आधुनिक जग भाग-१ व भाग -२
- 23) डॉ. वैद्य सुमन, : आधुनिक जग

B.A. III Semester-V

History Paper No – XI

Historical Documents and Places

CBCS Pattern Syllabus (w.e.f. June 2018)

Credits –Theory 04

Total Lectures 60

Unit-I Nature and Scope of History

15

- A) Meaning and Definition
- B) Nature and Scope of History
- C) Kinds of History

Unit-II Sources

15

- A)Importance of sources
- B)Types of sources
- C)Evaluation of sources

Unit -III Research Process

16

- A)Auxiliary sciences
- B)Importance of Research
- C)Steps of Research Process

Unit-IV History Writing Process

14

- A)Footnotes
- B)Dating and Index
- C)Bibliography

List of Reference Books :

1. Ali Sheikh B, History : Its Theory and Method, Macmillan India Ltd., Mumbai, 1984.
2. Kothari C.R., Research Methodology : Methods and Techniques, New Delhi, 2001.
3. Carr E.H., What is History, Palgrave Hampshire MacMillan & Company, London, 1969.
4. Burke Peter, History and Social Theory, Polity Press, Cambridge, 1992.
5. Jain Gopal Lal, Research Methodology : Method, Tools and Techniques, Jaipur, 2003.
6. Chitnis K.N., Research Methodology, Pune, 1979.
7. Mujumdar R.C., Historiography of Modern India, 1970.
8. Sarkar Sumit, Writing Social History, OUP, Delhi, 1998.
9. Biswas T.K., Museum and Education, New Delhi : New Age International (P) Ltd, 1996.
10. Punja Shobita, An Illustrated Guide to Museum of India, Hong Kong : The Guidebook company Limited, 1990.
11. A. Satish Babu, Tourism Development in India
12. M.L. Narasaiah, Tourism Development in India
13. आठवले सदाशिव, इतिहासाचे तत्वज्ञान, प्राज्ञपाठशाळा प्रकाशन, वाई, १९६७.
14. कुलकर्णी अ.रा., मराठ्यांचे इतिहासकार, डायमंड प्रकाशन, पुणे, २००९.
15. कोठेकर शांता, इतिहास : तंत्र आणि तत्वज्ञान, साईनाथ प्रकाशन, नागपूर, २००५.
16. खरे ग.ह. संशोधकाचा मित्र, भा.इ.सं.मंडळ, पुणे, १९७०.
17. देव प्रभाकर, इतिहासाशास्त्र संशोधन, अध्यापन आणि लेखनपरंपरा, ब्रेन टॉनिक प्रकाशन गृह, नाशिक, २००७.
18. वांबूरकर जास्वंदी (संपा.), इतिहासातील नवेप्रवाह, डायमंड पब्लिकेशन, पुणे, २०१४.
19. सरदेसाई बी.एन., इतिहास लेखनशास्त्र, फडके प्रकाशन, कोल्हापूर, २००२.

B.A. III Semester-VI

History Paper No – XVI

Historical Documents and Places

CBCS Pattern Syllabus (w.e.f. June 2018)

Credits –Theory 04

Total Lectures 60

Unit-I Forts

15

- A) Importance of forts
- B) Types of forts
- C) Structure of fort

Unit-II Museums

14

- A) Types of Museum
- B) Chhatrapati Shivaji Maharaj Museum Mumbai (Prince of Wales)
- C) Town Hall Museum, Kolhapur & Raja Dinkar Kellkar Museum, Pune

Unit-III Historical Tourism

16

- A) Definition and Nature Historical Tourism
- B) Importance of Tourism
- C) Places : Raigad, Satara, Kolhapur, Solapur

Unit-IV Historians

15

- A)V.K. Rajwade
- B)G.S. Sardesai
- C)Setu Madhavrao Pagdi
- D)V.C. Bendre

List of Reference Books :

1. Ali Sheikh B, History : Its Theory and Method, Macmillan India Ltd., Mumbai, 1984.
2. Kothari C.R., Research Methodology : Methods and Techniques, New Delhi, 2001.
3. Carr E.H., What is History, Palgrave Hampshire MacMillan & Company, London, 1969.
4. Burke Peter, History and Social Theory, Polity Press, Cambridge, 1992.
5. Jain Gopal Lal, Research Methodology : Method, Tools and Techniques, Jaipur, 2003.
6. Chitnis K.N., Research Methodology, Pune, 1979.
7. Mujumdar R.C., Historiography of Modern India, 1970.
8. Sarkar Sumit, Writing Social History, OUP, Delhi, 1998.
9. Biswas T.K., Museum and Education, New Delhi : New Age International (P) Ltd, 1996.
10. Punja Shobita, An Illustrated Guide to Museum of India, Hong Kong : The Guidebook company Limited, 1990.
11. A. Satish Babu, Tourism Development in India
12. M.L. Narasaiah, Tourism Development in India
13. आठवले सदाशिव, इतिहासाचे तत्वज्ञान, प्राज्ञपाठशाळा प्रकाशन, वाई, १९६७.
14. कुलकर्णी अ.रा., मराठ्यांचे इतिहासकार, डायमंड प्रकाशन, पुणे, २००९.
15. कोठेकर शांता, इतिहास : तंत्र आणि तत्वज्ञान, साईनाथ प्रकाशन, नागपूर, २००५.
16. खरे ग.ह. संशोधकाचा मित्र, भा.इ.सं.मंडळ, पुणे, १९७०.
17. देव प्रभाकर, इतिहासाशास्त्र संशोधन, अध्यापन आणि लेखनपरंपरा, ब्रेन टॉनिक प्रकाशन गृह, नाशिक, २००७.
18. वांबूरकर जास्वंदी (संपा.), इतिहासातील नवेप्रवाह, डायमंड पब्लिकेशन, पुणे, २०१४.
19. सरदेसाई बी.एन., इतिहास लेखनशास्त्र, फडके प्रकाशन, कोल्हापूर, २००२.

Equivalent Subject for Old Syllabus

Sr. No.	Name of the Old Paper	Name of the New Paper
1)	History of Ancient India (Pre-Historic Age to 650A.D.)	History of Ancient India (Pre-Historic Age to 650A.D.)
2)	History of Mughal India (1526-1707A.D.)	History of Mughal India (1526-1707A.D.)
3)	Expansion and Downfall of the Maratha Power (1707 – 1818 A.D.)	Growth and Decline of the Maratha Power (1707 – 1818 A.D.)
4)	History of Modern World (1870 - 1945A.D.)	History of Modern World (1870 -2000 A.D.)
5)	Historical Documents and Places	Historical Documents and Places

Nature of Question Paper

Time : 2.30 Hours

Marks: 70

Instruction: 1) All questions are compulsory.

2) Figures to right indicate full marks.

Ques.1 Multiple choice questions (with four alternatives) (Fourteen) 14 Marks

Ques.2 Short Answer questions.(any Seven out of Ten) 14 Marks

Ques.3 Short notes (any Two out of Four) 14 Marks

Ques.4 Any one long answer type question. 14 Marks

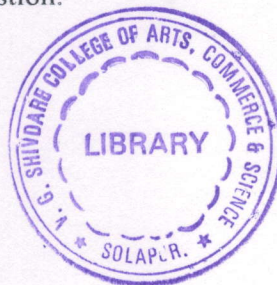
A

OR

B

Ques.5 Long Answer type question.

14 Marks

SOLAPUR UNIVERSITY, SOLAPUR

NAAC Accredited-2015
'B' Grade (CGPA 2.62)

Faculty of Humanities

New Syllabus (CBCS)

B.A.III - Marathi

with effect from June 2018

सोलापूर विद्यापीठ, सोलापूर

बी.ए.भाग - ३ विषय - मराठी

सुधारीत अभ्यासक्रम (CBCS Pattern)

शैक्षणिक वर्ष : २०१८ - २०१९, २०१९ - २०२०, २०२० - २०२१

सत्र पाचवे

अभ्यासपत्रिका क्र. ७ (VII)	साहित्यशास्त्र
अभ्यासपत्रिका क्र. ८ (VIII)	भाषाविज्ञान व व्याकरण
अभ्यासपत्रिका क्र. ९ (IX)	मध्ययुगीन मराठी वाङ्मयाचा इतिहास (इ.स. ११०० ते इ.स. १८००)
अभ्यासपत्रिका क्र. १० (X)	उपयोजित मराठी
अभ्यासपत्रिका क्र. ११ (XI)	आधुनिक मराठी साहित्यातील विविध प्रवाह (ग्रामीण व दलित)

अभ्यासपत्रिका क्र. ७ (VII) साहित्यशास्त्र

गुण - ७०

एकूण तासिका - ६०

उद्दिष्ट्ये :

१. साहित्य लक्षणासंबंधीच्या विविध सिद्धांतांचा परिचय करून देणे.
२. साहित्याचे स्वरूप समजावून देणे.
३. साहित्याच्या विविध प्रयोजनांचा परिचय करून देणे.
४. साहित्यनिर्मितीच्या जनक कारणांची माहिती करून देणे.
५. वाङ्मयीन अभिरुची वृद्धिगत करणे.

प्रकरण पहिले - साहित्याची लक्षणे

तासिका १५

भारतीय काव्यशास्त्राचा स्थूल परिचय : शब्द, रस, रीती, ध्वनी,

वक्रोक्ती, औचित्य, अलंकार या सिद्धांतांच्या अनुरोधाने

पाश्चात्य साहित्य लक्षणांचा स्थूल परिचय : कल्पना, भावना, प्रज्ञा,

शैली व लयबद्धता या लक्षणांच्या अनुरोधाने

प्रकरण दुसरे - साहित्याची प्रयोजने

तासिका १५

प्रयोजन म्हणजे काय ?

प्राचीन - यश, अर्थ, व्यवहारविज्ञान, अशुभनिवारण, उपदेश, आनंद

आधुनिक - पलायनवाद, स्वप्नरंजन, जिज्ञासापूर्ती, आत्माविष्कार, उद्बोधन,

प्रकरण तिसरे - साहित्यनिर्मितीची जनक कारणे

तासिका १५

साहित्यनिर्मितीचे स्वरूप

प्रतिभा - रुद्रट, मम्मट, अभिनवगुप्त आणि लॉब्रोसो यांनी केलेल्या व्याख्या

प्रतिभेचे घटक - ग्रहण, स्मरण, निवड, मूळ कल्पना, स्फूर्ती आणि
कल्पनाशक्ती, बहुश्रुतता, अभ्यास व स्वास्थ्य

प्रकरण चौथे - वाङ्मयीन अभिरुची

तासिका १५

अभिरुची : संज्ञा व स्वरूप

वाङ्मयीन अभिरुची व साहित्यनिर्मिती

अभिरुची भिन्नतेची : कारणे आणि घटक

संदर्भ ग्रंथ :

१. काव्यशास्त्रप्रदीप - स.रा.गाडगीळ, व्हीनस प्रकाशन, पुणे.
२. अभिनव काव्यप्रकाश - रा. श्री. जोग, व्हीनस प्रकाशन, पुणे.
३. भारतीय साहित्यशास्त्र - गणेश त्र्यंबक देशपांडे, पॉप्युलर प्रकाशन, मुंबई.
४. साहित्यशास्त्र : स्वरूप आणि समस्या - वसंत पाटणकर, पद्मगंधा प्रकाशन, पुणे.
५. साहित्यविचार - भालचंद्र खांडेकर, अनमोल प्रकाशन, पुणे.
६. साहित्यविचार - अरविंद वामन कुळकर्णी, प्रतिमा प्रकाशन, पुणे.
- ✓ ७. साहित्याचे अध्यापन आणि प्रकार - संपादक श्री. पु. भागवत, सुधीर रसाळ आणि
इतर, पॉप्युलर प्रकाशन, मुंबई आणि मौज प्रकाशन गृह, मुंबई.
- ✓ ८. मराठी वाङ्मयाभिरुचीचे विहंगमावलोकन - रा. श्री. जोग, पुणे विद्यापीठ, पुणे.

अभ्यासपत्रिका क्र.८ (VIII) भाषाविज्ञान व व्याकरण

गुण- ७०

एकूण तासिका- ६०

उद्दिष्टे :

१. मानवी जीवनातील भाषेचे स्वरूप व महत्त्व समजावून सांगणे.
२. विद्यार्थ्यांमध्ये भाषाविषयक वैज्ञानिक दृष्टिकोन विकसित करणे.
३. भाषिक संप्रेषणाचा परिचय करून देणे.
४. भाषा परिवर्तनाचे स्वरूप स्पष्ट करणे.
५. मराठी भाषेच्या व्याकरणाचे स्वरूप समजावून सांगणे.

प्रकरण पहिले - भाषेचे स्वरूप

तासिका १५

भाषा : शब्दार्थ व व्याख्या
भाषेचे घटक- ध्वनी, शब्द, वाक्य, अर्थ
भाषिक व भाषेत्तर संप्रेषण
भाषेची वैशिष्ट्ये व कार्ये

प्रकरण दुसरे - ऐतिहासिक भाषाशास्त्र

तासिका १५

ऐतिहासिक भाषाशास्त्राचे स्वरूप
अंतर्वर्तुळ-बहिर्वर्तुळ सिद्धांत
मराठीची पूर्वपीठिका

प्रकरण तिसरे - भाषिक परिवर्तन

तासिका १५

ध्वनी परिवर्तन : कारणे व प्रकार
अर्थ परिवर्तन : कारणे व प्रकार

प्रकरण चौथे - मराठीचे व्याकरण

तासिका १५

वर्णमाला (स्वर, स्वरादी, व्यंजने)

शब्दांचे प्रकार (विकारी व अविकारी)

संदर्भ ग्रंथ :

१. भाषा आणि संस्कृती - ना.गो.कालेलकर, मौज प्रकाशन, मुंबई.
२. भाषा, इतिहास आणि भूगोल - ना.गो.कालेलकर, मौज प्रकाशन, मुंबई.
३. भाषाविज्ञान परिचय - संपादक स.गं. मालशे, द.दि.पुंडे, अंजली सोमण, पद्मगंधा प्रकाशन, पुणे.
४. भाषाविज्ञान: वर्णनात्मक आणि ऐतिहासिक - संपादक स.गं. मालशे, हे. वि. इनामदार, अंजली सोमण, संजय प्रकाशन, पुणे.
५. मराठीचे ऐतिहासिक भाषाशास्त्र - र.रा.गोसावी, स्नेहवर्धन प्रकाशन, पुणे.
६. सुगम मराठी व्याकरण व लेखन - मो. रा. वाळंबे, नितीन प्रकाशन, पुणे.
७. शास्त्रीय मराठी व्याकरण-मो.के. दामले, केशव भिकाजी ढवळे प्रकाशन, मुंबई.
८. मराठी व्याकरण परिचय - राजशेखर हिरेमठ, मेहता पब्लिकेशन, पुणे.
९. भाषा व भाषाविज्ञान - रमेश धोंगडे, दिलीपराज प्रकाशन, पुणे.
१०. भाषाविज्ञान आणि मराठी भाषा - अनिल गवळी, हिरण्यकेशी प्रकाशन, कोल्हापूर.

अभ्यासपत्रिका क्र. १ (IX) मध्ययुगीन मराठी वाङ्मयाचा इतिहास

(इ.स. ११०० ते इ.स. १८००)

गुण ७०

एकूण तासिका ६०

उद्दिष्टे :

१. मध्ययुगीन मराठी वाङ्मयाच्या इतिहासाचा परिचय करून देणे.
२. या कालखंडातील वाङ्मय निर्मितीच्या प्रेरणांची ओळख करून देणे.
३. मध्ययुगीन वाङ्मयाचे स्वरूप व वैशिष्ट्यांचा अभ्यास करणे.
४. मध्ययुगीन वाङ्मयाच्या सांस्कृतिक पार्श्वभूमीची उकल करणे.
५. या कालखंडातील प्रमुख संप्रदाय व ग्रंथनिर्मिती यांचा अनुबंध स्पष्ट करणे.
६. या काळातील रचनाप्रकार व भाषेचे स्वरूप विशद करणे.

प्रकरण पहिले - मराठी वाङ्मयाचा आरंभकाळ

तासिका १५

मराठी भाषा - उत्पत्ती काल

आद्य कवी मुकुंदराज आणि हेमाडपंडित

प्रकरण दुसरे - महानुभावीय वाङ्मय

तासिका १५

संप्रदायाचे आचारधर्म व तत्त्वज्ञान

लीळाचरित्र, श्रीगोविंदप्रभू चरित्र, स्मृतिग्रंथ, दृष्टांतपाठ, सूत्रपाठ

आद्य कवयित्री महदंबा व तिचे धवळे

महानुभावांचे साती ग्रंथ

प्रकरण तिसरे - वारकरी संप्रदायाचा उदय व विकास

तासिका १५

वारकरी संप्रदाय : आचारधर्म व तत्त्वज्ञान

संत ज्ञानेश्वर, संत नामदेव, संत एकनाथ, संत तुकाराम

संत गोरा कुंभार, संत सावता माळी, संत नरहरी सोनार,
संत चोखामेळा, संत कर्ममेळा, संत जनाबाई, संत कान्होपात्रा

संदर्भ ग्रंथ :

- ✓ १. प्राचीन मराठी वाङ्मयाचा इतिहास - ल.रा.नसिराबादकर, फडके प्रकाशन, कोल्हापूर
२. प्राचीन मराठी वाङ्मयाचा इतिहास खंड १ ते ४ - डॉ. अ.ना.देशपांडे, म.सा.प.पुणे
३. प्राचीन मराठी वाङ्मयाचे स्वरूप - ह. श्री. शेणोलीकर
४. प्राचीन मराठी वाङ्मयाचा इतिहास खंड १ व २ - ल.रा. पांगारकर
५. प्राचीन मराठी वाङ्मयाचा विवेचक इतिहास - प्र. न. जोशी
- ✓ ६. संत साहित्याची सामाजिक फलश्रुती - गं. बा. सरदार
७. संत साहित्य संदर्भ कोश - मु. श्री. कानडे, स्नेहवर्धन प्रकाशन, पुणे.
- ✓ ८. प्राचीन मराठीच्या नवधारा - रा.चिं. ढेरे, मोघे प्रकाशन, कोल्हापूर.
९. धर्म संप्रदाय आणि मध्ययुगीन मराठी वाङ्मय - र. बा. मंचरकर
- ✓ १०. पाच भक्ती संप्रदाय - र.रा. गोसावी, मोघे प्रकाशन, कोल्हापूर.
११. प्राचीन मराठी वाङ्मयाचा अभ्यास - डॉ. भारती रेवडकर
१२. संत परंपरा आणि कृषी संस्कृती - डॉ. वामन जाधव, हर्मिस प्रकाशन, पुणे.
१३. संत नामदेव- हे.वि.इनामदार, केसरी प्रकाशन, पुणे
१४. संत एकनाथ दर्शन- हे.वि.इनामदार, कॉन्टिनेन्टल प्रकाशन, पुणे.
१५. विद्रोही तुकाराम - आ. ह. साळुंखे, लोकायत प्रकाशन, सातारा.
१६. तुकाराम दर्शन - सदानंद मोरे, डायमंड पब्लिकेशन्स, पुणे.
- ✓ १६. वारकरी संप्रदाय : उदय व विकास - प्र. ज्ञा. भालेराव, व्हीनस प्रकाशन, पुणे.

अभ्यासपत्रिका क्र. १० (X) उपयोजित मराठी

गुण ७०

एकूण तासिका ६०

उद्दिष्ट्ये :

१. मराठी भाषेचे जीवनाच्या विविध क्षेत्रातील उपयोजनाचा परिचय करून देणे.
२. दोन व्यक्तींना जोडण्याचे माध्यम म्हणून पत्राचे स्वरूप विशद करणे.
३. व्यावसायिक क्षेत्रातील भाषिक उपयोजन विद्यार्थ्यांना अवगत करून देणे.
४. विद्यार्थ्यांना भाषिक कौशल्ये आत्मसात करण्याची प्रेरणा देणे.
५. सृजनशील निर्मितीमध्ये भाषिक उपयोजन करण्याची क्षमता निर्माण करणे.

प्रकरण पहिले - पत्रलेखन

तासिका १५

पत्रलेखनाचे स्वरूप आणि प्रकार

पत्रलेखनाचे प्रयोजन

कार्यालयीन पत्रव्यवहार

पत्रलेखनाचे नमुने

प्रकरण दुसरे - जाहिरात लेखन

तासिका १५

जाहिरात संकल्पना व स्वरूप

जाहिरातीचे महत्त्व

जाहिरातीचे प्रकार

जाहिरात मसुदा लेखन - वृत्तपत्र, आकाशवाणी व दूरचित्रवाणी

प्रकरण तिसरे - म्हणी व वाक्प्रचार

तासिका १५

म्हणी - स्वरूप, महत्त्व, वापर

वाक्प्रचार - स्वरूप, महत्त्व, वाक्यप्रयोग

म्हणी व वाक्प्रचारावरून गोष्ट

प्रकरण चौथे - ग्रंथपरीक्षण

तासिका १५

ग्रंथपरीक्षणाचे महत्त्व, स्वरूप आणि व्याप्ती

प्रत्यक्ष ग्रंथपरीक्षण

संदर्भ ग्रंथ :

१. व्यावहारिक मराठी - ल.रा.नसिराबादकर, फडके प्रकाशन, कोल्हापूर.
२. व्यावहारिक मराठी - स्नेहल तावरे, स्नेहवर्धन प्रकाशन, पुणे.
३. भाषिक सर्जन आणि उपयोजन - संपादक राजन गवस, अरुण शिंदे, गोमटेश्वर पाटील, दर्या प्रकाशन, पुणे.
४. व्यावहारिक मराठी - संपादक कल्याण काळे, द.दि.पुंडे
५. उपयोजित मराठी - नरेंद्र मारवाडे, कैलाश पब्लिकेशन्स, औरंगाबाद.
६. व्यावहारिक मराठी - प्रकाश परब, मिथुन प्रकाशन, मुंबई.
७. व्यावहारिक मराठी - डॉ. सयाजीराजे मोकाशी, डॉ. रंजना नेमाडे, शेतकरी साहित्य इर्जिक परिषद, महाराष्ट्र.
८. व्यावहारिक आणि उपयोजित मराठी - डॉ.चं.वि.जोशी, ऋतू प्रकाशन, अहमदनगर.
९. उपयोजित मराठी - शंकरानंद येडले, संस्कार प्रकाशन, लातूर.
१०. उपयोजित मराठी - डॉ. संजय लांडगे, दिलीपराज प्रकाशन, पुणे.

अभ्यासपत्रिका क्र. ११ (XI) आधुनिक मराठी साहित्यातील विविध प्रवाह
(ग्रामीण व दलित)

गुण ७०

एकूण तासिका ६०

उद्दिष्टे :

१. आधुनिक मराठी साहित्यातील प्रवाहांच्या निर्मितीची पार्श्वभूमी समजावून सांगणे.
२. ग्रामीण व दलित साहित्य प्रवाहाची संकल्पना, प्रेरणा, स्वरूप व वैशिष्ट्ये विशद करणे.
३. ग्रामीण व दलित साहित्य प्रवाहांचा उद्गम व विकास स्पष्ट करणे.
४. ग्रामीण कवितेचे स्वरूप सांगून नेमलेल्या साहित्यकृतीतील कवितांची आशयसूत्रे, ग्रामीण जीवन चित्रण, भाषा विशद करणे.
५. दलित कथेचे स्वरूप सांगून नेमलेल्या साहित्यकृतीतील आशय, सामाजिकता, वैचारिकता, भाषा स्पष्ट करून सांगणे

प्रकरण पहिले - ग्रामीण साहित्य

तासिका १५

ग्रामीण साहित्य संकल्पना
ग्रामीण साहित्याची प्रेरणा, स्वरूप व वैशिष्ट्ये
ग्रामीण साहित्यातील समाजजीवन
ग्रामीण साहित्याची भाषा

प्रकरण दुसरे - नेमलेला कवितासंग्रह- बोलावें ते आम्ही - श्रीकांत देशमुख तासिका १५

(वगळलेल्या कवितांचे अनुक्रमांक - ३९, ४०, ४१, ४२, ४३, ४४, ४५, ४६, ४७, ४८, ४९, ५१, ५२, ५३, ५४, ५६, ६३, ६७)

ग्रामीण कवितेचे स्वरूप व वाटचाल
श्रीकांत देशमुख : व्यक्ती आणि वाङ्मय
बोलावें ते आम्ही या कवितासंग्रहाचे स्वरूप

कवितांची आशयसूत्रे
कवितांमधील ग्रामीण जीवन
कवितांमधील जागतिकीकरणाचे चित्रण
कवितेची शैली

प्रकरण तिसरे - दलित साहित्य

तासिका १५

दलित साहित्य प्रेरणा, संकल्पना, स्वरूप व वैशिष्ट्ये
दलित साहित्याची वाटचाल
दलित साहित्याची सामाजिक व सांस्कृतिक पार्श्वभूमी
दलित साहित्याची भाषा

प्रकरण चौथे - नेमलेला कथासंग्रह - गुडदाणी - योगीराज वाघमारे

तासिका १५

दलित कथेचे स्वरूप व वाटचाल
योगीराज वाघमारे : व्यक्ती आणि वाङ्मय
गुडदाणी या कथासंग्रहाचे स्वरूप
कथांमधील आशयसूत्रे
कथांमधील सामाजिक चित्रण
कथांमधील व्यक्तिरेखा
कथेची भाषा

संदर्भ ग्रंथ :

१. मराठी वाङ्मयाचा इतिहास खंड सातवा १९५० ते २००० भाग पहिला व भाग चौथा, महाराष्ट्र साहित्य परिषद, पुणे.
२. ग्रामीणता, साहित्य आणि वास्तव - आनंद यादव, मेहता पब्लिशिंग हाऊस, पुणे.
३. ग्रामीण साहित्य : चिंतन आणि चर्चा - डॉ. वासुदेव मुलाटे, स्वरूप प्रकाशन, औरंगाबाद.
४. ग्रामीण साहित्य एक चिंतन - द.ता.भोसले, स्नेहवर्धन प्रकाशन, पुणे.

५. ग्रामीण साहित्य : प्रेरणा आणि प्रयोजन - श्रीराम गुंदेकर, दिलीपराज प्रकाशन, पुणे.
६. ग्रामीण साहित्य स्वरूप आणि शोध - डॉ. नागनाथ कोत्तापल्ले, स्वरूप प्रकाशन, औरंगाबाद.
७. ग्रामीण वाङ्मयाचा इतिहास - चंद्रकुमार नलगे, रिया पब्लिकेशन, कोल्हापूर.
८. ग्रामीण साहित्य प्रवाह आणि परिस्थिती - डॉ. वामन जाधव, स्नेहवर्धन प्रकाशन, पुणे.
९. मराठी ग्रामीण कवितेचा इतिहास - कैलास सार्वेकर, मेहता पब्लिशिंग हाऊस, पुणे.
१०. प्रातिनिधिक मराठी ग्रामीण कविता - नवीन सोळंके, पवन प्रकाशन, परभणी.
- ११. साठोत्तरी साहित्य प्रवाह खंड १ व २ - प्रल्हाद लुलेकर, सायन पब्लिकेशन प्रा.लि. पुणे.
१२. दलित साहित्य : उद्गम आणि विकास - डॉ. योगेंद्र मेश्राम, मंगेश प्रकाशन, नागपूर.
१३. दलित साहित्य: वेदना आणि विद्रोह - डॉ. भालचंद्र फडके, श्रीविद्या प्रकाशन, पुणे
१४. निळी पहाट - रा.ग.जाधव, विजय प्रकाशन, नागपूर.
१५. दलित साहित्य: चर्चा आणि चिंतन - डॉ. गंगाधर पानतावणे, साकेत प्रकाशन, औरंगाबाद.
१६. दलित चळवळ आणि साहित्य - डॉ. कृष्णा किरवले, प्रतिमा प्रकाशन, पुणे, २००५
१७. दलित साहित्य : उगम आणि विकास - डॉ. अविनाश सांगोलेकर, प्रतिमा प्रकाशन, पुणे, प्र.आ. २०१०
१८. दलित कथा साहित्य - डॉ. प्रकाश कुंभार, प्रियदर्शिनी प्रकाशन, कोल्हापूर
१९. समकालीन दलित कथा : एक अभ्यास - मनोहर सुरवाडे, अन्वय प्रकाशन, पुणे.
२०. सम्यक लेखक योगीराज वाघमारे - संपादक डॉ. सारीपुत्र तुपेरे, एक्सप्रेस पब्लिशिंग हाऊस, कोल्हापूर.
२१. योगीराज वाघमारे यांच्या निवडक कथा - संपादक डॉ. बाळासाहेब शेळके, मुक्तरंग प्रकाशन, लातूर.

सोलापूर विद्यापीठ, सोलापूर

बी.ए.भाग - ३ विषय - मराठी

सुधारीत अभ्यासक्रम (CBCS Pattern)

शैक्षणिक वर्ष : २०१८ - २०१९, २०१९ - २०२०, २०२० - २०२१

सत्र सहावे

अभ्यासपत्रिका क्र. १२ (XII)	साहित्यशास्त्र
अभ्यासपत्रिका क्र. १३ (XIII)	भाषाविज्ञान व व्याकरण
अभ्यासपत्रिका क्र. १४ (XIV)	मध्ययुगीन मराठी वाङ्मयाचा इतिहास (इ.स. ११०० ते इ.स. १८००)
अभ्यासपत्रिका क्र. १५ (XV)	उपयोजित मराठी
अभ्यासपत्रिका क्र. १६ (XVI)	आधुनिक मराठी साहित्यातील विविध प्रवाह (स्त्रीवादी व मुस्लीम)

अभ्यासपत्रिका क्र. १२ (XII) साहित्यशास्त्र

गुण ७०

एकूण तासिका ६०

उद्दिष्टे :

१. शब्दशक्तीचे स्वरूप व प्रकार समजावून देणे.
२. साहित्य प्रकारांच्या स्वरूपाची ओळख करून देणे.
३. साहित्याचा भाषाविचार समजावून सांगणे.
४. साहित्यमूल्यांची जाणीव करून देणे.
५. साहित्यविषयक विचार आणि जाणिवा वृद्धिंगत करणे.

प्रकरण पहिले - शब्दशक्ती

तासिका १५

अभिधा, लक्षणा, व्यंजना

प्रकरण दुसरे - साहित्य प्रकाराच्या स्वरूपाचा अभ्यास

तासिका १५

कविता, कथा, कादंबरी, नाटक

प्रकरण तिसरे - साहित्याची भाषा

तासिका १५

व्यवहार भाषा

शास्त्रीय साहित्याची भाषा

ललित साहित्याची भाषा

शब्दांचा वक्रव्यापार, नादरूप, अलंकार, रूपक, प्रतिमा, प्रतीक

प्रकरण चौथे - साहित्यमूल्ये

तासिका १५

भावनाशीलता, काल्पनिकता, अनुभूतिनिष्ठता, विचारप्रधानता,

विषयनिष्ठता, सामाजिकता, मानवतावाद, विज्ञाननिष्ठता

संदर्भ ग्रंथ :

१. काव्यशास्त्रप्रदीप - स.रा.गाडगीळ, व्हीनस प्रकाशन, पुणे.
२. अभिनव काव्यप्रकाश - रा. श्री. जोग, व्हीनस प्रकाशन, पुणे.
३. भारतीय साहित्यशास्त्र - गणेश त्र्यंबक देशपांडे, पॉप्युलर प्रकाशन, मुंबई.
४. साहित्यशास्त्र : स्वरूप आणि समस्या - वसंत पाटणकर, पद्मगंधा प्रकाशन, पुणे.
५. साहित्यविचार - भालचंद्र खांडेकर, अनमोल प्रकाशन, पुणे.
६. साहित्यविचार - अरविंद वामन कुळकर्णी, प्रतिमा प्रकाशन, पुणे.
७. काव्याची भूषणे - म.वा.धोंड, पद्मगंधा प्रकाशन, पुणे.
८. साहित्याचे अध्यापन आणि प्रकार - संपादक श्री. पु. भागवत, सुधीर रसाळ आणि इतर, पॉप्युलर प्रकाशन, मुंबई आणि मौज प्रकाशन गृह, मुंबई.
९. साहित्याची भाषा - भालचंद्र नेमाडे, साकेत प्रकाशन, औरंगाबाद.

अभ्यासपत्रिका क्र. १३ (XIII) - भाषाविज्ञान व व्याकरण

गुण ७०

एकूण तासिका ६०

उद्दिष्टे :

१. भाषाविज्ञान व मराठी भाषा यांच्यातील अनुबंध समजावून देणे.
२. वर्णनात्मक भाषाविज्ञानाचा परिचय करून देणे.
३. मराठी भाषा व बोली यांच्यातील परस्परसंबंध स्पष्ट करणे.
४. मराठीवरील इतर भाषांच्या प्रभावाची उकल करणे.
५. मराठी भाषेची व्याकरणिक व्यवस्था समजावून देणे.

प्रकरण पहिले - वर्णनात्मक भाषाविज्ञान

तासिका १५

वर्णनात्मक भाषाविज्ञानाचे स्वरूप

स्वनिमविचार- स्वन, स्वनिम, स्वनांतर

रूपिमविचार - रूप, रूपिम, रूपिकांतरे

प्रकरण दुसरे - मराठी भाषा आणि बोली

तासिका १५

प्रमाणभाषा आणि बोली यांचे स्वरूप व विशेष

प्रमाणभाषा व बोलीतील फरक

मराठीच्या बोलींचा परिचय- अहिराणी , वऱ्हाडी

प्रकरण तिसरे - मराठीवरील इतर भाषांचा परिणाम

तासिका १५

मराठी आणि फारसी

मराठी आणि हिंदी

मराठी आणि कन्नड

प्रकरण चौथे - मराठीचे व्याकरण

तासिका १५

प्रयोग- कर्तरी, कर्मणी, भावे, संकीर्ण

विभक्ती - एकवचनी व अनेकवचनी प्रत्यय

संदर्भ ग्रंथ :

१. आधुनिक भाषाविज्ञान : सिध्दांत आणि उपयोजन - मिलिंद मालशे, लोकवाङ्मय गृह, मुंबई.
२. आधुनिक भाषाविज्ञान : संरचनावादी, सामान्य आणि सामाजिक - संपादक कल्याण काळे व अंजली सोमण, प्रतिमा प्रकाशन, पुणे.
३. मराठीचा भाषिक अभ्यास - मु.श्री.कानडे, स्नेहवर्धन प्रकाशन, पुणे.
४. मराठी भाषा : उद्गम आणि विकास - कृ.पा.कुलकर्णी, मॉडर्न प्रकाशन, पुणे.
५. सुबोध भाषाशास्त्र - प्र.न.जोशी, स्नेहवर्धन प्रकाशन, पुणे.
६. भारतीय भाषांचे लोक सर्वेक्षण : महाराष्ट्र, संपादक अरुण जाखडे, पद्मगंधा प्रकाशन, पुणे.
७. मराठीचे वर्णनात्मक भाषाविज्ञान - महेंद्र कदम, स्नेहवर्धन प्रकाशन, पुणे.
८. मराठी व्याकरण परिचय - राजशेखर हिरेमठ, मेहता पब्लिकेशन, पुणे.
९. सुगम मराठी व्याकरण व लेखन - मो.रा. वाळंबे, नितीन प्रकाशन, पुणे.
१०. मराठी व्याकरण स्वरूपविचार - लीला गोविलकर, शब्दालय प्रकाशन, श्रीरामपूर.
११. मराठी कन्नड सांस्कृतिक सहसंबंध - शोभा नाईक, दर्या प्रकाशन, पुणे.

अभ्यासपत्रिका क्र. १४ (XIV) मध्ययुगीन मराठी वाङ्मयाचा इतिहास

(इ.स. ११०० ते इ.स. १८००)

गुण ७०

एकूण तासिका ६०

उद्दिष्टे :

१. मध्ययुगीन वाङ्मय निर्मितीच्या प्रेरणांचा परिचय करून देणे.
२. मध्ययुगीन वाङ्मयाची सांस्कृतिक पार्श्वभूमी समजावून देणे.
३. मध्ययुगीन वाङ्मयाचे स्वरूप व वैशिष्ट्यांचा अभ्यास करणे.
४. या कालखंडातील मुख्य संप्रदाय, त्यांची ग्रंथनिर्मिती यांचा अनुबंध स्पष्ट करणे.
५. या काळातील रचनाप्रकार व भाषेचे स्वरूप स्पष्ट करणे.

प्रकरण पहिले - पंडिती वाङ्मय : स्वरूप आणि विशेष

तासिका १५

मुक्तेश्वर, वामन पंडित, श्रीधर, मोरोपंत

प्रकरण दुसरे - शाहिरी वाङ्मय : स्वरूप आणि विशेष

तासिका १५

अनंत फंदी, राम जोशी, प्रभाकर, होनाजी बाळा

प्रकरण तिसरे - बखर वाङ्मय : स्वरूप आणि विशेष

तासिका १५

महिकावतीची बखर, सभासदाची बखर, पाणिपतची बखर, आज्ञापत्र

प्रकरण चौथे - इतर संप्रदाय (स्थूल स्वरूपात)

तासिका १५

नाथ, दत्त, वीरशैव, समर्थ संप्रदाय

खिस्ती, जैन, मुस्लीम

संदर्भ ग्रंथ :

१. प्राचीन मराठी वाङ्मयाचा इतिहास- ल.रा.नसिराबादकर, फडके प्रकाशन, कोल्हापूर.
२. प्राचीन मराठी वाङ्मयाचा इतिहास खंड १ ते ४ - डॉ. अ.ना.देशपांडे, म.सा.प.पुणे.
३. प्राचीन मराठी वाङ्मयाचे स्वरूप - ह. श्री. शेणोलीकर
४. प्राचीन मराठी वाङ्मयाचा इतिहास खंड १ व २ - ल.रा. पांगारकर
५. प्राचीन मराठी वाङ्मयाचा विवेचक इतिहास - प्र. न. जोशी
६. संत साहित्य संदर्भ कोश - मु. श्री. कानडे, स्नेहवर्धन प्रकाशन, पुणे.
७. प्राचीन मराठीच्या नवधारा - रा.चिं. ढेरे, मोघे प्रकाशन, कोल्हापूर.
८. धर्म संप्रदाय आणि मध्ययुगीन मराठी वाङ्मय - र. बा. मंचरकर
९. पाच भक्ती संप्रदाय - र. रा. गोसावी, मोघे प्रकाशन, कोल्हापूर.
१०. प्राचीन मराठी जैन साहित्य - सुभाषचंद्र अक्कोळे, सुविचार प्रकाशन मंडळ, नागपूर.
११. मुसलमान मराठी संतकवी - रा. चिं. ढेरे, ज्ञानराज प्रकाशन, पुणे.
१२. वीरशैव मराठी अभंग कविता - शोभा कराळे, शैवभारती शोध प्रतिष्ठान, वाराणसी.
१३. संत परंपरा आणि कृषी संस्कृती - डॉ. वामन जाधव, हर्मिस प्रकाशन, पुणे.

अभ्यासपत्रिका क्र. १५ (XV) उपयोजित मराठी

गुण ७०

एकूण तासिका ६०

उद्दिष्टे :

१. मराठी भाषेचे जीवनाच्या विविध क्षेत्रातील उपयोजनाचा परिचय करून देणे.
२. विद्यार्थ्यांमध्ये व्यक्तिमत्त्व विकास व अभिव्यक्ती कौशल्ये विकसित करणे.
३. व्यावसायिक क्षेत्रातील भाषिक उपयोजन अवगत करून देणे.
४. विद्यार्थ्यांना भाषिक कौशल्ये आत्मसात करण्याची प्रेरणा देणे.
५. विद्यार्थ्यांच्या मनात लेखनविषयक जाणिवा निर्माण करणे.

प्रकरण पहिले - मुलाखत लेखन

तासिका १५

मुलाखतीचे स्वरूप

मुलाखत घेण्यापूर्वीची तयारी

मुलाखत लेखन पद्धती

मुलाखत लेखनाचे नमुने : साहित्य, कला, उद्योग व क्रीडा क्षेत्र

प्रकरण दुसरे - माध्यमांतर

तासिका १५

व्याख्या व स्वरूप

माध्यमांतराची कारणे

माध्यमांतराचे प्रकार

साहित्यप्रकारांचे माध्यमांतर : कथा, कादंबरी

प्रकरण तिसरे - मुद्रितशोधन

तासिका १५

मुद्रितशोधन म्हणजे काय ?

मुद्रितशोधकाची भूमिका व कार्य

मुद्रितशोधनाचे नियम

मुद्रितशोधनाचा नमुना

प्रकरण चौथे - निबंधलेखन

तासिका १५

निबंधलेखन म्हणजे काय ?

निबंधलेखनाचे स्वरूप व प्रकार

निबंधलेखनाचे नियम

निबंधलेखनाचा नमुना

संदर्भ ग्रंथ :

१. व्यावहारिक मराठी - ल.रा.नसिराबादकर, फडके प्रकाशन, कोल्हापूर.
२. व्यावहारिक मराठी - स्नेहल तावरे, स्नेहवर्धन प्रकाशन, पुणे.
३. भाषिक सर्जन आणि उपयोजन - संपादक राजन गवस, अरुण शिंदे, गोमटेश्वर पाटील, दर्या प्रकाशन, पुणे.
४. व्यावहारिक मराठी - संपादक कल्याण काळे, द.दि.पुंडे
५. उपयोजित मराठी - नरेंद्र मारवाडे, कैलाश पब्लिकेशन्स, औरंगाबाद.
६. व्यावहारिक मराठी - प्रकाश परब, मिथुन प्रकाशन, मुंबई.
७. व्यावहारिक मराठी - डॉ. सयाजीराजे मोकाशी, डॉ. रंजना नेमाडे, शेतकरी साहित्य ईर्जिक परिषद, महाराष्ट्र.
८. व्यावहारिक आणि उपयोजित मराठी - डॉ.चं.वि.जोशी, ऋतू प्रकाशन, अहमदनगर.
९. उपयोजित मराठी - शंकरानंद येडले, संस्कार प्रकाशन, लातूर.
१०. उपयोजित मराठी - डॉ. संजय लांडगे, दिलीपराज प्रकाशन, पुणे.
११. माध्यमांतरमीमांसा - डॉ.शकील शेख, लुलू पब्लिकेशन, युनायटेड स्टेट, अमेरिका.
१२. साहित्यकृतीचे माध्यमांतर - संपादक डॉ. राजेंद्र थोरात, प्रा.आशुतोष कसबेकर, संस्कृती प्रकाशन, पुणे.

अभ्यासपत्रिका क्र. १६ (XVI) आधुनिक मराठी साहित्यातील विविध प्रवाह
(स्त्रीवादी व मुस्लीम)

गुण ७०

एकूण तासिका ६०

उद्दिष्टे :

१. आधुनिक मराठी साहित्यातील प्रवाहांच्या निर्मितीची पार्श्वभूमी समजावून सांगणे.
२. स्त्रीवादी व मुस्लीम साहित्य प्रवाहांची संकल्पना, प्रेरणा, स्वरूप विशद करणे.
३. स्त्रीवादी व मुस्लीम साहित्य प्रवाहांचा उद्गम व विकास स्पष्ट करणे.
४. स्त्रीवादी कादंबरीचे स्वरूप सांगून नेमलेल्या कलाकृतीतील आशयसूत्रे, समाजचित्रण, घटना प्रसंग, व्यक्तिरेखा व भाषा विशद करणे.
५. मुस्लीम आत्मचरित्राचे स्वरूप सांगून नेमलेल्या कलाकृतीतील आशय, जीवन संघर्ष, सामाजिकता, वैचारिकता, भाषा स्पष्ट करून सांगणे.

प्रकरण पहिले - स्त्रीवादी साहित्य

तासिका १५

स्त्रीवादी साहित्य : संकल्पना व स्वरूप
स्त्रीवादी साहित्याची प्रेरणा व वैशिष्ट्ये
स्त्रीवादी साहित्यातील समाजजीवन व भाषा

प्रकरण दुसरे नेमलेली कादंबरी : उत्खनन - गौरी देशपांडे

मौज प्रकाशन, मुंबई

तासिका १५

स्त्रीवादी कादंबरीचे स्वरूप व वाटचाल
गौरी देशपांडे यांचा परिचय
उत्खनन कादंबरीचे स्वरूप
कादंबरीची आशयसूत्रे
कादंबरीमधील स्त्रीजीवन

कादंबरीमधील घटना प्रसंग

कादंबरीमधील व्यक्तिरेखा

कादंबरीची भाषा

प्रकरण तिसरे - मुस्लीम मराठी साहित्य

तासिका १५

मुस्लीम मराठी साहित्य प्रेरणा, संकल्पना व स्वरूप

मुस्लीम मराठी साहित्याची वाटचाल

मुस्लीम मराठी साहित्याची सामाजिक व सांस्कृतिक पार्श्वभूमी

मुस्लीम मराठी साहित्याची भाषा

प्रकरण चौथे- नेमलेले आत्मचरित्र- भोगले जे दुःख त्याला -आशा आपराद

मेहता पब्लिशिंग हाऊस, पुणे

तासिका १५

मुस्लीम मराठी आत्मचरित्राची संकल्पना, स्वरूप व वाटचाल

आशा आपराद : व्यक्ती आणि वाङ्मय

भोगले जे दुःख त्याला या आत्मचरित्राचे स्वरूप

आत्मचरित्रातील आशयसूत्रे

आत्मचरित्रातील सामाजिक चित्रण

आत्मचरित्रातील व्यक्तिरेखा

आत्मचरित्राची भाषा

संदर्भ ग्रंथ :

✓१. स्त्रीवाद - संपादक सुमती लांडे, श्रुती तांबे, शब्दालय प्रकाशन, श्रीरामपूर.

✓२. स्त्रीवादी समीक्षा : स्वरूप आणि उपयोजन - अश्विनी धोंगडे, दिलीपराज प्रकाशन

प्रा.लि.पुणे.

३. भारतीय संदर्भातून स्त्रीवाद : स्त्रीवाद समीक्षा आणि उपयोजन - शोभा नाईक,
लोकवाङ्मय गृह, मुंबई.
- ✓ ४. कादंबरी एक वाङ्मय प्रकार - हरिश्चंद्र थोरात, शब्द प्रकाशन, मुंबई.
५. कादंबरीविषयी - हरिश्चंद्र थोरात, पद्मगंधा प्रकाशन, पुणे.
६. स्त्रीवाद आणि मराठी साहित्य - वंदना महाजन, विजय प्रकाशन, नागपूर.
७. कथा गौरीची - संपादक विद्या बाळ, दिपाली वि.मं., वंदना भागवत, मौज प्रकाशन,
मुंबई.
८. गौरी मनातली - संपादक मेधा राजहंस, उन्मेश प्रकाशन, पुणे.
९. मिळून साऱ्याजणी विशेषांक २००३- संपादक विद्या बाळ
१०. आधुनिक मराठी कादंबरी आणि मराठी लेखिका - शशिकांत साळवे, स्वरूप
प्रकाशन, औरंगाबाद.
११. मुस्लीम मराठी साहित्य : एक आकलन - सय्यद मेहबुब, सावित्रीबाई फुले प्रकाशन,
पुणे.
१२. मुस्लीम मराठी साहित्य व समाजचिंतन - संपादक नागोराव कुंभार, प्रबोधन
प्रकाशन, लातूर.
१३. मुस्लीम मराठी साहित्य : परंपरा आणि लेखकसूची - संपादक फ.म.शहाजिंदे, भूमी
प्रकाशन, लातूर.
१४. मुस्लीम मराठी साहित्य - डॉ. आक्रम पठाण, युगसाक्षी प्रकाशन, नागपूर.
१५. मुस्लीम मराठी साहित्य : स्वरूप आणि समीक्षा - डॉ. नसीम एहतेशाम देशमुख,
सुजय प्रकाशन, धुळे.
- ✓ १६. मुस्लीम मराठी आत्मचरित्रे : एक चिकित्सक अभ्यास - डॉ. शकील शेख,
अक्षरलेणं प्रकाशन, सोलापूर.

SOLAPUR UNIVERSITY, SOLAPUR

NAAC Accredited-2015
'B' Grade (CGPA 2.62)

Faculty of Humanities New Syllabus (CBCS) B.A.III - Marathi with effect from June 2018

प्रश्नपत्रिकेचे स्वरूप

एकूण गुण : ७०

प्रश्न १ ला : वस्तुनिष्ठ प्रश्न (१४ प्रश्न, चार पर्याय) गुण : १४

प्रश्न २ रा : थोडक्यात उत्तरे लिहा. (६ पैकी ४) गुण : १६

प्रश्न ३ रा : खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा. (४ पैकी २) गुण : १२

प्रश्न ४ था : दीर्घोत्तरी प्रश्न (अंतर्गत विकल्प) गुण : १४

प्रश्न ५ वा : दीर्घोत्तरी प्रश्न (एकच) गुण : १४

